

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKA PRÁCE

2012

Michaela Popovičová

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁRSKA DIPLOMOVÁ PRÁCA

Odevy a šperky národnosti Miao
Clothes and jewels of the Miao minority

Olomouc 2012

Michaela Popovičová

Vedúci práce: Doc. Lucie Olivová, PhD.

Čestne prehlasujem, že som bakalársku prácu s názvom *Odevy a šperky národnosti Miao* vypracovala samostatne a použila som len uvedené pramene a literatúru.

V Olomouci, dňa 24. 04. 2012

ANOTÁCIA

Témou mojej bakalárskej práce je všeobecné zoznámenie s odevmi a šperkmi národnostnej menšiny Miao. Odevy a šperky tvoria dôležitú súčasť života tejto menšiny, a keďže v češtine alebo slovenčine je táto téma opomenutá, moja práca sa zameriava na popis tradičných odevov, zdobiacich techník odevov a delenie odevov . V časti opisujúcej šperky sa práca zameriava na delenie šperkov a ich popis. Takisto práca obsahuje stručný popis odevov a šperkov vo vybraných sviatkoch.

Výsledky práce sú popísané v závere.

Kľúčové slová: Miao, menšina, odevy, model, štýl, šperky, sviatok

Touto cestou by som chcela poďakovať Doc. Lucii Olivovej, PhD. za odborný dohľad, cenné rady a pomoc, ktorou prispela k vypracovaniu tejto bakalárskej práce.

Obsah

Edičná poznámka.....	8
Úvod.....	9
1. Národnostná menšina Miao.....	10
1.1 História menšiny Miao.....	10
1.2 Národnostná menšina Miao mimo územia Číny.....	12
1.3 Národnostná menšina Miao mimo územia Ázie.....	12
1.4 Kultúra a zvyky národnostnej menšiny Miao.....	12
2. Odevy národnosti Miao.....	15
2.1 Všeobecná charakteristika odevov.....	16
2.2 Metódy zdobenia odevov.....	18
2.2.1 Batiková metóda.....	18
2.2.2 Výšivky.....	20
2.3 Delenie odevov.....	23
2.3.1 Delenie tradičných odevov a stručný popis.....	23
2.3.2 Bližší popis vybraných kostýmov.....	25
3. Šperky národnosti Miao.....	32
3.1 Rozdelenie šperkov.....	33
3.1.1 Šperky zdobiace hlavu.....	33
3.1.2 Šperky krku a hrude.....	36
3.1.3 Šperky rúk a nôh.....	37
3.1.4 Šperky zdobiace odevy.....	38
3.2 Legendy a piesne o šperkoch.....	40
4. Odevy a šperky sviatkov.....	41
4.1 Sviatok dračích lodí.....	41
4.2 Sviatok sestier.....	42
4.3 Maoren jie.....	44

4.4 Sviatok uctievania predkov.....	45
4.5 Oslavy Nového roku.....	46
RESUMÉ.....	48
Zoznam prameňov a literatúry.....	49
Zoznam obrazových príloh.....	51

Edičná poznámka

V práci je použitá čínska transkripcia pinyin a znaky v zjednodušenej podobe. Vo viacerých názvoch uvádzam znakový prepis pojmu.

Legendy, úryvky piesní, názvy piesní sú mojím osobným prekladom, ktoré som prekladala z čínštiny, kvôli nedostatku publikácií v slovenčine a češtine.

Úvod

Národnostná menšina Miao je jednou z najväčších národnostných menšín v Číne, a taktiež obývajú iné štáty juhovýchodnej Ázie. Tak ako aj iné menšiny v Číne, menšina Miao taktiež musela kvôli útlaku minority Han viackrát emigrovať do iných miest Číny a museli bojovať za svoju identitu. O tejto menšine sa v našich končinách veľa nevie a nie je dostatok informácií o ich živote, zvykoch a odevoch. Keď som sa rozhodla spracovať bakalársku prácu na tému približujúcu národnostnú menšinu Miao, veľmi ma zaujali ich odevy a šperky. Populácia Miao v Číne presahuje sedem miliónov ľudí, takže aj variabilita ich odevov a šperkov je veľká.

Prácu som tematicky rozdelila do štyroch skupín a v každej som rozpracovala a priblížila najzákladnejšie časti buď odevov alebo šperkov. V prvej časti svojej práce predstavujem najdôležitejšie fakty o tejto menšine, ich históriu, jazyk, zvyky. V druhej časti som sa zamerala na odevy. Zdobeniu odevov, som taktiež venovala pozornosť, pretože si myslím, že by to nemalo byť opomenuté. Ich precíznosť vypracovania zdobených odevov je naozaj pozoruhodná. Keďže výskumy o tejto menšine nie sú veľmi pokročilé, mnohé delenia odevov a priradzovanie do určitých skupín sa líšia. Ja som zvolila delenie podľa geografickej príslušnosti a osídlenia. Z týchto modelov odevov, rozdelených na viacero skupín som vybrala niektoré s zaujímavými a neobvyklými odevmi či doplnkami na bližší popis. V tretej časti som priblížila strieborné šperky. Tieto šperky a ich nosenie je vskutku výnimočné. Rôznorodosť je veľmi bohatá, ich spracovanie precízne a ako ozdoby pôsobia veľkolepo. Pre Miao majú veľký význam, takže som spracovala aj niekoľko legiend o vzniku nosenia šperkov a ich počiatku. V poslednej časti som vybrala najdôležitejšie sviatky tejto menšiny a v stručnosti opísala ich význam, a v týchto dňoch nosené odevy a šperky. Určite každej jednej časti by sa dala venovať samostatná práca, avšak v mojej práci je hlavným cieľom aspoň všeobecné oboznámenie s odevmi a šperkami tejto národnosti.

1. Národnostná menšina Miao

1.1 História menšiny Miao

Menšina Miao (*miaozu* 苗族) je s viac ako 8 miliónov príslušníkov jednou z najväčších menšín juhovýchodnej Číny. Miao žijú v provinciách *Guizhou* 贵州, *Hunan* 湖南, *Yunnan* 云南, *Sichuan* 四川, autonómnej oblasti *Guangxi Zhuangzu Zizhiqu* 广西壮族自治区 a menšia populácia na ostrove *Hainan* 海南 a v juhozápadnej *Hubei* 湖北 provincii.¹

Obr. 1 Mapa Číny rozdelená na provincie

¹ Berg fashion library: Miao national minority

<http://www.bergfashionlibrary.com/staticfiles/Encyclopedia/Miao-National-Minority-Fashion-Dress.pdf>

Národnostná menšina Miao má dlhú históriu. Ich predkovia žili pred niekoľkými tisícami rokov na strednom a dolnom toku Dlhej rieky. Niektoré legendy hovoria, že Miao pochádzajú z Mongolska, z ktorého pred viac ako 2 tisíc rokov migrovali do juhovýchodnej Číny.² Za dynastie *Han* 汉 (206 p.n.l. - 220 n.l.), žila menšina v izolovaných, samostatných komunitách, v ktorých sa dokázali užiť. Za dynastie *Tang* 唐 (618 n.l. – 907 n.l.), žili vo feudálnej spoločnosti, kde vládli feudálni vládcovia, ktorí boli bohatí a vlastnili domy, ktoré prenajímali chudobnejším rodinám. Títo vládcovia boli schopní odvrátiť agresie z iných menšín a nepokoje medzi vlastným obyvateľstvom, a tak im obyvatelia platili za ochranu a takisto im odvádzali nejaké percentá z úrody ako súčasť platenia za ochranu. Neskôr sa však menšina Miao pokúšala napadnúť Hanov, čo viedlo Hanov k zavedeniu daní pre ostatné obyvateľstvo. O týchto dôb žili Hanovia a Miao v súlade a nepokúšali si podmaniť tých druhých. Za dynastie *Yuan* 元 (1271 n.l. – 1368 n.l.), ktorej vládcovia boli Mongoli, Miao bojovali proti nim po boku Hanov. Miao bojovali pod velením *Tianbaoa* 天宝, ktorý po porazení dynastie vládol na väčšine územia obývaným Miao a pod jeho vládnutím žila menšina v miery. Na začiatku panovania dynastie *Ming* 明 (1368 n.l. – 1644 n.l.), sa po smrti *Tianbaoa*, bola menšina v dobrom postavení avšak v každej oblasti vládol samostatný správca, ktorý si udával svoje pravidlá a požiadavky voči obyvateľstvu a tak sa Miao začínajú búriť. Menšina Miao je opäť pod nadvládu Hanov, avšak po nepokojoch, ktoré sú potlačené sa museli prispôbiť Hanom, nosiť ich odevy a používať čínsky jazyk. Niektoré oblasti však neboli podmanené, a v týchto oblastiach si Miao zachovávali svoju kultúru. Za dynastie *Qing* 清 (1644 n.l. – 1911 n.l.) mali Miao postavenie dobré, ale museli platiť dane, ktoré však boli príliš vysoké a tak sa nevyhli trestom za neplatenie zo strany Hanov, ktorý nad nimi mali nadvládu až do konca dynastie *Qing*³. Po roku 1951 boli zavedené autonómne územia pre menšinu Miao alebo začali patriť do tzv. multi- etnického územia, kde žijú s inými národnostnými menšinami ako napr. Dong (*dongzu* 侗族), Zhuang (*zhuangzu* 壮族), Li (*lizu* 黎族), Tujia (*tujiazu* 土家族) a pod.

---

² MILLET, Sandra. 2001: 4

³ YA, Po, Cha. 2010: 7-12

1.2 Národnostná menšina Miao mimo územia Číny

Okrem Čínskej ľudovej republiky, menšina Miao žije aj v iných štátoch, kde je však označovaná pod menom Hmong. V juhovýchodnej Číne žijú v Vietname, Laose, Mjanmarsku, Thajsku. Druhou najväčšou oblasťou kde žije menšina je Vietnam, uvádza sa okolo 600 až 700 tisíc príslušníkov. V Laose ich žije okolo 400- 450 tisíc a v Thajsku okolo 150 tisíc príslušníkov. V celej Juhovýchodnej Ázii Miao vyznávajú rovnaké náboženstvá. Líšia sa však v tradíciách a v odevoch a šperkoch, ktoré nosia⁴.

1.3 Národnostná menšina Miao mimo územia Ázie

Mimo územia Ázie, Miao žijú v USA, kde žije najväčší počet príslušníkov menšiny Miao mimo územia Juhovýchodnej Ázie a Číny (v roku 2006 sa udával počet viac ako 200 tisíc príslušníkov). Taktiež táto menšina bola lokalizovaná v Argentíne, Austrálii, Kanade, Francúzku, Nemecku, Francúzskej Guyane a v oblastiach Južnej Ameriky. Vo väčšine štátov sa prispôbili daným podmienkam, avšak v niektorých oblastiach používajú niektoré pôvodné zvyky a ich jazyk⁵.

1.4 Kultúra a zvyky národnostnej menšiny Miao

Menšina Miao má bohatú kultúru a veľké množstvo zvykov, z dávnych čias, ktoré putovali z generácie na generáciu, a zachovali sa dodnes.

1. Náboženstvo

Tradičným náboženstvom je uctievanie predkov a takisto viera v rôznych duchov. Predkovia, obzvlášť mužský predkovia, majú pre Miao veľký význam, takže v tradičných rodinách dodržiavajú uctievanie, rituály a preukazujú im rešpekt a úctu. Šamanizmus bol využívaný najmä na veštenie a na liečenie ľudí a využívaný v súlade s prírodnou medicínou. Šamani boli v tejto spoločnosti uctievaní a rešpektovaní, ľudia

---

⁴ MILLET, Sandra. 2001: 4

⁵ MILLET, Sandra. 2001: 5

verili, že sa dokážu cez tranz preniesť do iného sveta a komunikovať s duchmi. Napriek tomu v dnešnej dobe sú niektorí Miao kresťania či budhisti⁶.

2. Jazyk

Jazyk tejto národnosti je taktiež veľmi dôležitý a patrí do ich identity a súvisí s inými jazykmi. Niektorí lingvisti definujú ich jazyk do skupiny sino- tibetských jazykov, niektorí lingvisti ho radia do skupiny jazykov Miao- Yao. Jazyk Miao sa delí do troch skupín: dialekt zo západného *Hunanu*, z východu *Guizhou*, a dialekt ChuanQianDian (čo sú výrazy označujúce provincie *Sichuan*, *Guizhou*, *Yunnan*). Najbližšími jazykmi k jazyku užívanému národnosťou Miao sú jazyky používané národnosťami Yao (*yaozu* 瑶族) a She (*shezu* 畲族).⁷

3. Hudba

Dôležitou súčasťou kultúry národnosti Miao je hudba. Piesne sa šírili ústne z generácie na generáciu a opisovali ich každodenný život, históriu, kultúru. Piesne sa delia podľa toho, pri akej príležitosti sa spievali. Napríklad: milostné piesne, pohrebné piesne, svadobné piesne, partnerské piesne, sirotské piesne, vdovské piesne a podobne. Takisto niektoré piesne sa spievajú iba na určitých festivaloch a na určitých sviatkoch, nikdy nie v iný čas, ako napríklad na oslavu Nového roku.

Medzi tradičné hudobné nástroje patria píšťaly, vyrobené z bambusu, dreva a trstiny, flauty, bubny a gongy. Strunové nástroje sa používajú zriedkavo. Najznámejším tradičným nástrojom je Qeej- hudobný nástroj vyrobený z dreva a bambusu, zložený zo šiestich píšťal rôznych veľkostí. Na tejto nástroj môžu hrať iba muži a je používaný pri festivaloch a pohreboch a nepoužíva sa na milostné piesne. Hranie na tomto nástroji je prevádzane tancom.⁸

---

⁶TAPP, Nicholas, LEE, Gary, Yia. 2010: 4, 23-45

⁷ **Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China:**
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/ljzg/3584/t17902.htm>

⁸LEE, Gary, Yia, TAPP, Nicholas. 2010: 83

4. Tance a sviatky

Ďalšou súčasťou kultúry Miao sú tance. Mnohé tance majú názvy podľa hudobného nástroje, ktorý ho sprevádza. Napríklad tanec *Mugu* 木鼓舞, ktorý vyjadruje odvahu, tanec *Lusheng* 芦笙舞, ktorý vyjadruje radosť. Tieto tance sa tancujú pri rôznych sviatkoch, ktoré sú taktiež výraznou súčasťou kultúry a zvykov menšiny Miao. Festivity vyjadrujú morálku, zvyky, historické a sociálne aspekty danej menšiny. Podľa dôležitosti sa delia na veľké sezónne sviatky a menšie každodenné sviatky. Neodmysliteľnou súčasťou sviatkov sú spomínané tance, hra na hudobných nástrojoch, sviatočné odevy a šperky, tradičné jedlo a pitie. Medzi významné sviatky menšiny Miao patria: Sviatok Nového roku (*miaonian* 苗年), Sviatok jedla z novej ryže (*chixinjie* 吃新节), Sviatok Dračích lodí (*miaozu longzhou jie* 苗族龙舟节), Sviatok Sestier (*zimeijie* 姊妹节) a podobne. V každej oblasti sa taktiež vyskytujú špecifické sviatky, typické pre danú oblasť. K takýmto sviatkom patrí napríklad Sviatok výstupu na hory v Kaili (*kaili xianglu shan papo jie* 凯里香炉山爬坡节).⁹

---

⁹ ZHANG, LIN. 2010: 5

2. Odevy národnosti Miao

Kostýmy národnosti Miao sú dôležitým komponentom ich kultúry, bohatstvom a kultúrnym dedičstvom Číny. Kostýmy sú symbolmi menšiny, ktoré sa v unikátnej podobe zachovali až do dnešných čias. Už od dávnych dôb sa mnohí učenci, či už zahraniční alebo čínski, zaujímali o kultúru menšiny Miao. Počas dynastie *Qing* bola napísaná kniha: *Obrazy menšiny Miao z Guizhou* provincie s poznámkami, kde bolo nakreslených približne 82 rôznych štýlov kostýmov, avšak niektoré patrili k menšinám Dong a Shui. Učenci sa snažili rozdeliť odevy podľa toho do akých menšín patria a však nie vždy sa im to darilo, kvôli nedostatočným vedomostiam o danej menšine.

Kostýmy vyjadrujú odlišnosti v kultúrach rôznych menšín a každá menšina je typická svojimi kostýmami. Ale samozrejme medzi každou regionálnou oblasťou existujú nemalé odlišnosti, ktoré boli ovplyvnené historickým pozadím, ekonomickými podmienkami, prírodnými podmienkami a vkusom ľudí danej oblasti. Každý kúsok oblečenia má svoj hlbší význam. Často ozdoby na odevoch vyznačujú vlastnosti nositeľa, ako odvaha, takisto odrážajú historické legendy, obsahujú symboly lásky, šťastia.¹⁰

V provincii *Guizhou*, kde žije najväčšia časť populácie, do ktorej sa začali Miao sťahovať z iných miest, sa väčšinou usadili v horách alebo v dolinách riek, pretože väčšina územia bola už osídlená inou menšinou, takže odevy a šperky tvorili ich najväčšie bohatstvo, ktoré si so sebou z pôvodných oblastí doniesli a boli schopní aj naďalej vyrábať. Tieto kostýmy sa delia na tie, ktoré sa nosia počas festivalov, alebo na bežné nosenie a takisto sú rozdelené podľa veku človeka, ktorý ich nosí.¹¹ V dnešnej dobe sú tradičné odevy vytlačané modernými odevmi, hlavne u mužov, takže v súčasnosti väčšinou ženy dodržia tradíciu nosenia pôvodných odevov. Mladí ľudia sa obliekajú do tradičných odevov zriedkavejšie aj kvôli, v dnešnej dobe, nepraktickému noseniu na verejnosti alebo do školy. Záleží aj od oblasti a veľkosti miest, v ktorej národnostná menšina žije, vo väčších mestách sa s tradičnými odevmi stretne zriedkavejšie v menších oblastiach na vidieku alebo v turistických oblastiach,

---

¹⁰ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 2000: 3

¹¹ CORRIGAN, Gina. 2001: 9

vyhľadávaných turistami vďaka odevom, sa s tradičnými odevmi môžeme stretnúť oveľa častejšie.¹²

2.1 Všeobecná charakteristika odevov

Odevy Miao sú bohaté na farby, sú rôznych modelov a typov. Keďže menšina Miao žila a žije v širokej oblasti Číny a v rôznych prírodných podmienkach, ich odevy sú zhotovované z rôznorodých typov materiálov. Bavlna je produkovaná v západnom *Hunane* a východnej časti *Guizhou*, takže tu je bavlna využívaná ako tradičný materiál na výrobu odevov. V chladných a vyšších nadmorských výškach severovýchodnej časti *Yunnanu*, je kvôli chovu oviec a dobytky, používaná na výrobu odevov vlna a ľan. V južnom *Sichuane*, západnom *Guizhou* a juhovýchodom *Yunnane* sa pestuje ľan, čo je aj tradičnou látkou na výrobu odevov v tejto oblasti. Takisto odevy vyrábajú z iných látok ako je napríklad hodváb a zamat.¹³

Ako základná farba sa pred dynastiou *Ming* požívala červená farba, po dynastii *Ming* sa častejšie začala používať modro- zelená farba, neskôr a v súčasnosti sa najčastejšie používajú látky čiernej farby. Na severe sa najčastejšie čierna kombinuje so zelenou, na severovýchode a v centrálnej časti sa kombinuje čierna s bielou a s modrou. Samozrejme medzi každou regionálnou oblasťou existujú nemalé odlišnosti, ktoré boli ovplyvnené historickým pozadím, ekonomickými podmienkami, prírodnými podmienkami a vkusom ľudí danej oblasti.¹⁴

V súčasnosti sú mužské odevy pomerne jednoduché. Zvyčajne na hlave nosia šatku, vrchnú časť odevu tvorí blúzka s golierom, ktorá má zapínanie v prednej časti a spodnú časť odevu tvoria nohavice, ktoré sú obyčajne modro- zeleného odtieňu farby, a strihovo sa veľmi nelíšia od nohavíc, ktoré nosí národnosť Han.¹⁵

---

¹²CORRIGAN, Gina. 2001: 19

¹³ZHU, Guanya, Wang, Rongda. 2000:6

¹⁴DAI, Hua. 2009: 122, 123

¹⁵ZANG, Yingchun. 2004: 83

Ženské odevy obsahujú mnoho štýlov, ale dajú sa rozdeliť na dve väčšie skupiny:

1. Typ tradičných odevov. Tieto odevy sú pomerne veľkolepé a bohato ozdobené, bohaté na farby. Na hlave nosia niekoľko desiatok ozdôb, ktoré majú pripevnené na drdole z vlasov. Zapletanie drdolov má viacero variant podľa oblastí. V okolí oblasti *Anshun* 安顺 nosia drdol zapletený na pravej strane vrchnej časti hlavy, v autonómnej oblasti *Qiandongnan* 黔东南 nosia drdoly vyčesané na strednej časti hlavy, v autonómnej oblasti *Qianxinan* 黔西南 si vyčesávajú drdoly do prednej časti k čelu. V oblastiach v okolí mesta *Guiyang* 贵阳 sa drdoly vyčesávajú a kombinujú s čiapkou okrúhleho tvaru alebo v niektorých oblastiach sa vlasy češú do oboch strán v tvaru rohov ako má dobytok. V oblasti *Huangping* 黄平 malé dievčatá nosia čiapky zlatofialovej farby. V oblasti *Huishui* 惠水 (autonómna oblasť *Qiannanzhou* 黔南州) nosia čiapky zelenej farby. V *Zunyi* 遵义 (prefektúra v provincii *Guizhou*) nosia na hlavách vyšívane kvetinové látky, ktoré ozdobujú perlami.

2. Oblečenie žien v oblastiach *Songtao* 松桃, *Tongren* 铜仁, *Sansui* 三穗, *Changshun* 长顺, *Ziyun* 紫云, *Luodian* 罗甸. Na hlave nosia poväčšine šatky, dolnú časť odevu tvorí sukňa, ktorá je vyšívaná. Výšivky zdobia aj vrchnú časť odevov, najčastejšie na pleciach chrbte a na prsiach. Ako farby sú využívané modrá a zelená, čierna a tmavý odtieň sivej .

V oblastiach *Leishan* 雷山, *Kaili* 凯里, *Taijiang* 台江, nosia ženy a preferujú tradičné odevy.

V oblastiach *Sinan* 思南, *Wuchuan* 务川, *Daozhen* 道真, *Tianzhu* 天柱 v minulosti preferovali tradičné odevy, v súčasnosti nosia moderné odevy alebo rovnaké ako národnosť Han.¹⁶

---

¹⁶ DAI, Hua. 2009: 123, 124

2.2 Metódy zdobenia odevov

Odevy menšiny Miao sú známe umením zdobenia svojich odevov, ktoré sú vyrábané ručne. Odevy sú precízne a bohato farebne spracované. Jemne spracovanie látok odráža motívy a farby danej oblasti odevov. Ako výrobná metóda látok sa používa tkanie, ktoré je rovnaké v každej oblasti. Používa sa zafarbená bavlna, hodváb, ľan alebo sa spracúva konope. K základným metódam zdobenia radíme: batikovú metódu a výšivky.¹⁷

2.2.1 Batiková metóda

Batiková metóda (*laran* 蜡染) patrí k starému folklórnemu umeniu. Niektoré piesne obsahujú opisy procesu a výroby batikových látok a odevov. Za dynastie Song 宋(960 n.l.- 1279 n.l.) bola batiková metóda populárna v oblasti *Wuxi* 无锡 v provincii *Jiangsu* 江苏. Po dynastii Song sa táto metóda pomaly vytratila a požívala sa len v niektorých menšinových oblastiach južných provincií a za dynastie *Ming* a *Qing* bola táto metóda populárna v mnohých oblastiach provincie *Guizhou*. Látky s batikovou metódou farbenia sú najslávnejšie z provincie *Sichuan* a *Guizhou*.

Je to technika farbenia, kde sa vosk ako prvý aplikuje, na určitý označený kúsok látky ktorý tvoria vzory. Vosk sa premieša v nádobe, kde má teplotu okolo 60- 70°C. Potom sa špeciálny nôž, určený na batikovú metódu namáča do voskovej tekutiny a s týmto sa kreslí na látku. Po tom, čo odev vyschne sa vosk z látky dá dolu a látka je ponorená niekoľkokrát v sude, alebo v nádobe určenej na farbenie látky, kde je po namáčaní zanechaný a dosiahnutý dizajn látky. Látky sa farbili na modro s pomocou indiga. Ako vzory sa najčastejšie požívajú: kvety, motýle, ryby, vtáci, draci, stonožka, konské kopytá, špirály.¹⁸ Na dosiahnutie výsledku dizajnu látky, je potrebná presná a dokonalá pozornosť na detaily pri farbení, zručnosť, správne náčinie a samozrejme talent. V minulosti sa látky vyrábali viac vlastnoručne, dnes sa už batiková metóda aplikuje na látky aj v továrňach, kde sa cez počítače aplikuje požadovaný vzor a dizajn

---

¹⁷ ZHU, Guanya, Wang, Rongda. 2000: 6

¹⁸Marla Mallett: Some Miao Folklore 1: <http://www.marlamallett.com/miaofolklore.htm>

ako predloha na aplikovanie vosku. Medzi špeciálne vlastnoručne vyrábané látky, na ktoré sa táto metóda aplikuje patrí látka s Konope siatej (*Cannabis sativa*) a z Ramie (*Boehmeria nivea*). Batikovou metódu nemusia ovládať všetky ženy, tak ako vyšívanie. V dedine túto metódu ovládalo niekoľko žien, avšak výroba látok a šitie odevov s batikovou metódou je náročné na čas a veľmi prácne.¹⁹ Pestrofarebný efekt je získavaný opakovaním procesu farbenia niekoľkokrát na pôvodne aplikovaný vosk na látke.²⁰

Obr.2 Ukážka látky zdobenej batikovou metódou s vtáčím a rybím motívom

Legenda o vzniku zdobenia batikovou metódou

Múdre a pekné dievča nebolo spokojné so svojou sukňou, ktorá bola iba farebná a rozmýšľalo ako by ju ozdobilo. Skúsilo na ňu nakresliť nejaké kvety, ale bolo to príliš zložité a nemohlo nájsť lepšiu metódu. Bolo z toho smutné niekoľko dní. Jedného dňa keď dievča pozorovalo kvetiny a premýšľalo, na krátko zaspalo a v sne videlo kvetinovú vílu, ktorá mala krásne kvetinové šaty a zobrala ju do záhrady, kde bolo plno kvetov, vtákov, včiel a motýľov. Dievča bolo z toho uchvátené, pretože nič podobné nikdy nevidelo. Keď sa zobudilo, uvidelo na svojej sukni stopy po vosku, ktoré tam zanechali včely. Dievča chcelo sukňu opäť zafarbiť na modro, aby zmizli stopy vosku, avšak keď vybralo sukňu z vriacej vody, bolo uchvátené, pretože na sukni vznikli krásne kvety bielej farby zo včelieho vosku. Hneď po tom šla namiešať vosk, ktorý aplikovala na inú sukňu a po tom ju zafarbila a opäť vznikli krásne kvety. Bola

¹⁹ TAPP, Nicholas, LEE, Gary, Yia. 2010: 100, 101

²⁰ Encyclopædia Britannica: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/56015/batik>

šťastná a začala spievať piesne, ktoré opisovali túto metódu zdobenia odevov. Keď to ostatní počuli, podľa týchto inštrukcií a podľa toho čo videli, keď ju prišli navštíviť, začali zdobiť aj svoje odevy.²¹

2. 2.2 Výšivky

Výšivky (*cixiu* 刺绣) patria k najznámejšej metóde zdobenia odevov menšiny Miao a k najviac cenenej časti materiálnej kultúry tejto menšiny. Ženy vyšívajú látky po skončení svojich denných domácich prác alebo v zime, keď sa pôda neobrába. Žena šije a vyšívá tradičné odevy pre celú rodinu.²² Dievčatá sa začínajú učiť vyšívaniu už od svojich šiestich alebo siedmich rokov, takže väčšina mladých žien túto dokonale ovláda, avšak je takisto pre dokonalé vyšitie potrebný talent a zručnosť. Výšivky sa líšia podľa toho, či sa v danej oblasti nachádzajú vodné plochy, potom sú častými motívmi ryby alebo krevety, alebo sú z horskej oblasti a častými motívmi sú kvety a vtáci.²³ Pri vyšívaní sa ženy inšpirujú prírodou, s ktorou je menšina Miao úzko spätá. Najčastejšími motívmi vo všetkých oblastiach sú kvety zeleniny, ozdobné kvety, časti zvieracích tiel ako napríklad: pávie oko, kuracia noha, rybí chvost, mušľa slimáka, taktiež motívy zvierat ako ryby, motýle, hmyz, draci, chiméry, fénixy a geometrické tvary.²⁴ Každý motív má svoj hlbší význam. Napríklad kvetiny znázorňujú krásu a mladosť, vtáci znázorňujú šťastie a voľnosť, ryby reprodukciu, vzory mincí a peňazí znázorňujú bohatstvo, znaky dlhého života znázorňujú nekonečné šťastie a podobne.²⁵

---

²¹ Marla Mallett: **Some Miao Folklore 1:** <http://www.marlamallett.com/miaofolklore.htm>

²² TAPP, Nicholas, LEE, Gary, Yia. 2010: 102

²³ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 6

²⁴ YANG, Zhengquan. 2007: 40

²⁵ Marla Mallett: **Some Miao Folklore 1:** <http://www.marlamallett.com/miaofolklore.htm>

Obr.4 Detail výšivky s motívom vtákov a kvetín

Druhmi stehov sú: plný steh, ktorý je často využívaný na tieňované výšivky, uzlíkový steh, retiazkový steh, plný obšívajúci steh, slučkový steh a najznámejším je krížikový steh.²⁶ Zvyčajne sú výšivky šité na opačnej strane látky tak, aby bol vyšitý vzor objavil na prednej strane, alebo sú šité obojstrannou metódou tak, že výšivka má vzor na oboch stranách. Výšivky majú svoju charakteristiku, taktiež v používaní farieb. Farby sa spolu vzájomne kombinujú a využívajú sa pestrofarebné kombinácie a kontrasty. Ako farby nití na vyšívajúce sa najčastejšie používa: odtiene modrej, ružová, červená, žltá, purpurová, smaragdová, oranžová a biela. Každá výšivka by mala obsahovať isté kompozície a tými sú: symetria, geometrické tvary a súmernosť, krivky a línie. Dekoratívny dizajn je rôzny, ale ak spĺňa tieto kompozície, Miao veria, že potom výšivky prinášajú šťastie a menej starostí. Najčastejšie sa výšivkami ozdobujú vesty, sukne, goliere, opasky, ovinovačky, zástery, rukávy, čiapky, nosidlá pre deti, ale takisto aj iné kusy odevov.²⁷

---

²⁶ HEROLDOVÁ, Helena. 2010: 28-29

²⁷ YANG, Zhengquan. 2007: 39, 40

Obr.5 Detail výšivky v múzeu národnostných menšín v meste Kaili

Zaujímavou metódou k pomoci vyšívania je metóda papierovej predlohy. Túto metódu používajú obyčajne staršie a skúsenejšie ženy, ktoré nakreslia predlohu na vrch desiatich alebo dvanástich listov papiera, ktoré držia spolu pomocou omotaného kúsku papiera. Potom sa motív vyreže alebo vystrihne a pripne na látku, kde je výšivka vyšíť pomocou tejto šablóny.²⁸

---

²⁸ CORRIGAN, Gina. 2001: 17

2.3 Delenie odevov

2.3.1 Delenie tradičných odevov a stručný popis

Delení odevov menšiny Miao je viacero a nie všetky sú zhodné, pretože v každej oblasti osídlenej menšinou Miao sa nachádza nespočetné množstvo kostýmov, ktoré sa líšia a nedajú sa zaradiť k jednému deleniu. Podľa geografickej polohy a materiálov, z ktorých sú odevy šité, sa dajú rozdeliť odevy do piatich väčších skupín a to: modely západného *Hunanu*, modely východu provincie *Guizhou*, modely južnej a centrálnej provincie *Guizhou*, modely provincií *Sichuan- Guizhou- Yunnan* a modely ostrova *Hainan*.

Existujú však aj výnimky tohto delenia. Napríklad oblasti *Zhenfeng* 贞丰, *Anlong* 安龙, *Xingren* 兴仁 patriacich formálne časti *Sichuan- Guizhou- Yunnan*. Za dynastie *Qing* tam migrovali Miao, z juhovýchodnej časti *Guizhou*, ktorých odevy sa radia k východnej časti *Guizhou*, aj napriek tomu, že osídľujú časť, pod ktorú spadajú *Sichuan- Guizhou- Yunnan* modely. Ďalším príkladom sú Miao, ktorí žijú v *Qinglong* 晴隆 oblasti juhozápadnej časti *Guizhou*. Do tejto oblasti migrovali z provincie *Hunan* počas panovania dynastie *Ming*, a dodnes prezentujú odevy modelov západného *Hunanu*.²⁹

Model západného *Hunanu*

Ženy nosia blúzky, ktoré sú farebné na okrajoch a otvorené na okraji na bokoch, spolu s dlhými nohavicami. Tento štýl sa nijako extrémne nelíši od národnosti Han žijúcej v tejto oblasti, okrem šálov na hlave a zavinovačiek. Avšak obsahujú ornamenty na odevoch, typické pre menšinu Miao. Väčšinu ozdôb tvoria výšivky s kvetinovým a vtáčím motívom. Tieto výšivky zdobia napríklad aj závesy dverí a posteľné závesy. K iným ozdobám patria napríklad gombíky a manžety.

---

²⁹ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 5

Model východu provincie *Guizhou*

Tradičný odev mužov z tejto oblasti je v podstate jednoduchý. Tvorí ho krátky kabát alebo dlhé šaty s gombíkmi na pravej strane, dlhé nohavice, opasok okolo pásu a dlhá šatka na hlave. Odevy žien z tejto oblasti sú však veľmi rozmanité. Najčastejšie sa nosia blúzky s rozparkom na bokoch alebo prestrihnuté v prednej časti, materiály sú tmavých farieb. Sukňa je plisovaná, s rôznorodým a bohatým dizajnom. Festivalové kostýmy sú význačné svojou farebnosťou, ktorý dopĺňajú bohatým množstvom šperkov, ktorých variabilita je v tejto oblasti veľká.

Modely *Sichuan- Guizhou- Yunnan* provincie

Jemne farebné odevy, blúzka prestrihnutá na bokoch alebo v prednej časti, sukne sú plisované s použitím batikových látok a zvyčajným dekoratívnym dizajnom sú geometrické vzory. Strieborné šperky nie sú používané na bežné nosenie v takom veľkom množstve počas festivalov.

Modely južnej a strednej časti *Guizhou* provincie

V tejto oblasti nosia sa farebné blúzky, otvorené v strednej alebo prednej časti. Sukňa je plisovaná strednej dĺžky, v týchto modeloch sa využívajú prvky z modelov *Sichuan- Guizhou- Yunnan* provincií a východnej časti provincie *Guizhou*.³⁰

Modely ostrova *Hainan*

V tejto oblasti je subtropické pásmo, takže odevy sa nemusia meniť za letné alebo zimné, takže sú celý rok v podstate rovnaké. Základným znakom je dlhá blúzka tmavomodrej farby, siahajúca ku kolenám a otvorená na pravej strane bokov. Sukňa je krátka, väčšinou je zakrýva blúzka, takže je iba jemne zdobená výšivkami. Niekedy je

---

³⁰ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 5- 6

tento odev nahradený dlhou róbou. Často sa používa kombinácia červenej a čiernej farby a menším počtom kvetinových vzorov. Tradičným odevom mužov je blúzka, dlhé nohavice a šatka okolo hlavy, avšak v súčasnosti sa tento odev nelíši od odevov národnosti Han žijúcej v tejto oblasti.³¹

2.3.2 Bližší popis vybraných kostýmov

Každá zo skupín odevov má svoju bližšiu charakteristiku a štýly a v každej oblasti sú výrazná v inej časti odevu, ktoré sú dopĺňané rôznymi šperkami a zaujímavými účesmi.

Štýl Tianjiang

Tento štýl patrí k modelom východnej časti provincie *Guizhou*. Do toho štýlu spadajú odevy z oblastí rieky *Qingshui* 清水 ako *Taijiang* 台江, *Huangping* 黄平, *Shibing* 施秉, *Zhenyuan* 镇原, *Kaili* 凯里, *Leishan* 雷山, *Jianhe* 剑河, ktoré sú veľmi populárne, čo sa týka odevov a šperkov.

Ženské odevy vo väčšine oblastí tvoria krátke blúzky s rozšírenými alebo rovnými rukávami, ktoré sú dlhé alebo polo- krátke. Gombíky na zapínanie blúzky sú buď na ľavej alebo pravej strane, líši sa to od nositeľky blúzky. Častou farbou blúzky je čierna s výšivkami, alebo fialová, ktorá sa používa ako farba saténových blúzok, ktoré majú na rukávoch výšivky. Dolným kusom odevu je zvyčajne sukňa s opaskom a gamašami. Motívmi výšiviek a batikovej metódy zdobenia sú kvety, vtáci, ryby, draci, fénixy a hmyz.³² V čase festivalov sa ozdobujú značným množstvom strieborných šperkov a vyšívanými topánkami. Ozdoby a šperky sú vo všetkých oblastiach pomerne rovnakého štýlu, avšak odevy sa líšia motívom výšiviek, ktoré sa však opakujú v každej oblasti, a líšia sa taktiež materiálmi používanými na zhotovenie odevov a farbami, ktoré sú nosené podľa tradície. Mužské odevy sú pomerne jednoduchšie. Muži nosia krátke

---

³¹ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 5, 204

³² Culture&Art of China 2009.12: 100-101

kabáty so zapínaním v prednej časti, nohavice a opaskom a šatku na hlave. Starší muži počas festivalov nosia dlhé róby.³³ Z okolia *Kaili* sú známe vyšívane látky, takzvané nosiče detí. Jedná sa o kus látky, ktorý je najčastejšie zdobený výšivkami a ktorý sa priviaže na hrud' a o pás, čiže dieťa je nosené vpredu. Dnes sa však deti nosia v týchto nosičoch aj na chrbte, kvôli tomu, aby žena mohla pri tom ako má so sebou dieťa, aj niečo pracovať.³⁴ Dedina *Xijiang* 西江, neďaleko mesta *Kaili* v oblasti *Leishan*, je známa svojimi odevmi a šperkmi. Dodnes sa v tejto dedine nosia tradičné odevy, vo väčšine však u starších ľudí, alebo kvôli turizmu. Tradičný odev tvorí blúzka zvyčajne modrej, červenej či čiernej farby s výšivkami. Sukňa je zložená z dvoch častí. Spodnú časť tvorí indigom zafarbená bavlnená sukňa s výšivkami na spodnej časti. Vrchnú časť tvorí sukňa, ktorá je šitá z viacerých dlhých vyšívaných látok rovnakej dĺžky a šírky, takže tvorí dojem rozstihnutej sukne. Motívmi výšiviek sú kvety, motýle a jeden pár drakov. V tejto dedine sa takisto zdobia šperkmi. Do tejto vidieckej časti prichádzajú aj

turisti, pretože každoročne sa tu konajú oslavy tradičných sviatkov a je možné vidieť tradičné odevy nie len v múzeu, ale aj v skutočnosti.³⁵

Zaujímavou metódou zdobenia odevov inou látkou v tvaroch geometrických je v oblasti v okolí *Kaili* metóda hodvábnnej plsti. Plsť je látka, ktorá sa získava zo zapletania vlákien a vytvorenia súvislej látky.³⁶

Obr.6 Každodenný tradičný odev ženy v dedine *Xijiang*

³³ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 44

³⁴ CORRIGAN, Gina. 2001: 74

³⁵ YANG, Zhengquan. 2007: 32-33

³⁶ CORRIGAN, Gina. 2001: 17-18

Štýl Kaiyuan

Tento štýl je populárny v provincii *Yunnan*, v oblastiach *Kaiyuan* 开远, podľa ktorej je tento štýl pomenovaný, ďalej je populárny v oblastiach *Yanshan* 砚山, *Wenshan* 文山, *Mi-le* 弥勒 a v okolí mesta *Mengzi* 蒙自. Tento štýl sa nachádza aj v niektorých oblastiach provincie *Guizhou* a to v oblastiach *Anlong* 安龙, *Puding* 普定 a oblasti *Pan* 盘, Tento štýl spadá do modelov *Sichuan- Guizhou- Yunnan* provincie.

Najvýraznejšou časťou tradičných odevov v tejto oblasti je kabát, ktorý je bohato vyšívany. Sukňa je jednoduchšia, vytvorená batikovou metódou. Odev tiež tvorí zástera a šatka okolo hlavy. Mužské odevy sa v tejto oblasti nelíšia od odevov národnosti *Han*. Najvýraznejšie kabáty sú v oblastiach *Kaiyuan* a *Weishan*. Kabát je dôkladne zdobený výšivkami geometrických tvarov a sukňu dopĺňa bedrový pás, ktorý je taktiež ozdobený výšivkami a ladí s kabátom. Ak si žena ako doplnok zvolí aj šatku na hlavu, taktiež je zladená s ostatným vyšitým odevom. V dôsledku sú odevy z provincie *Yunnan* viac a rôznorodo farebné ako odevy menšiny Miao z iných provincií. Každodenný odev je pomerne jednoduchší. Mužské odevy sú v podstate rovnaké ako odevy mužov národnosti *Han*.³⁷

V oblasti *Weishan* ženy nosia sukňu, ktorá je dlhá, pod ňou sa nosia gamaše tmavej farby. Vrchnú časť odevu tvorí kabát, ktorý je vyšívany, ako farby sa používajú: červená, žltá, modrá alebo ich kombinácie. Motívami sú kvetiny alebo motívy z legiend. Okolo pásu nosia zástery alebo opasky. Vlasy si ženy vyčesávajú a ak sú vydaté dávajú si do nich hrebeň.³⁸

K tomuto štýlu patria aj odevy z oblastí *Puding* 普定, *Liuzhi* 六枝, *Zhijin* 织金 v provincii *Guizhou*. Štýl odevov je pomerne rovnaký ako odevy v provincii *Yunnan*. Unikátnym je však účes, ktorý ženy nosia. Dlhý drevený hrebeň (okolo 60 centimetrov) sa vloží a zapletie do prírodných vlasov. Potom sa tento hrebeň prepletie s falošnými vlasmi, ktoré zvyčajne vážia viac ako jeden kilogram. Tieto vlasy sa zapletajú do účesu

---

³⁷ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 150

³⁸ Piauxiang quanshijie: <http://www.mipang.com/blog/298023.d2a.htm>

zvaného rohy, pretože väčšia časť vlasov sa zapletá na strany a vytvára rohy otočené smerom k zemi.³⁹

Obr. 7 Ženy s účesom takzvaných rohov v tradičných odevoch.

---

³⁹ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 158

Štýl Jianglong

Odevy tohto štýlu na nosia v oblastiach *Zhenning* 镇宁, *Ziyun* 紫云, *Anshun* 安顺 v provincii *Guizhou*. Tento štýl patrí do modelov *Sichuan- Guizhou- Yunnan* provincie.⁴⁰ Ženy nosia blúzku, ktorá má rovné rukávy a na boku je rozopnutelná. Na blúzku často nosia vestu bez rukávov. Kabáty a blúzky sú bohaté na farby, často používajú oranžovú, červenú, modrú a žltú farbu. Tieto odevy pôsobia pestrofarebne aj kvôli farebným výšivkám, ktorých motív je najčastejšie špirálovitý.⁴¹ Sukňa je dlhá po členky a rovná. Na páse nosia opasok, ktorý je rovnako dlhý ako sukňa a zásteru z ľanu bielej farby. Štýl nosenia vlasov je unikátny. Do vlasov si vložia kúsok bambusu, aby držal dlhý bambusový hrebeň s hrotmi vyčnievajúcimi od hlavy, okolo ktorého si omotajú vlasy, rozdelené do troch častí.⁴²

Obr. 8 Kabát z oblasti *Anshun*

Obr. 9 Žena oblečená v tradičnom odevu štýlu Jianglong

⁴⁰ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 174

⁴¹ CORRIGAN, Gina. 2001: 31

⁴² ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 174

Štýl Huishui

Tento štýl je nosený v okolí miest a okresov *Huishui* 惠水, *Guiding* 贵定, *Guiyang* 贵阳, *Pingtang* 平塘, *Luodian* 罗甸, *Changshun* 长顺 v provincii *Guizhou*. Tento štýl patrí do modelov južnej a strednej časti provincie *Guizhou*.⁴³

Ženské kabáty sú viacerých typov. Buď sú krátke alebo dlhé alebo sú rukávy rovného strihu alebo rozšírené. Sviatočné sukne sú plisované a zdobené záplatami alebo malými opakujúcimi sa vzormi. Vyrobené sú z bavlny a niekedy sú farbené indigom.⁴⁴ Sukne na bežné nosenie sú pomerne jednoduchšie, sú buď dlhé alebo po kolená. Dnes sa často sukne nahradzujú nohavicami. Ako pokrývku hlavy nosia šál, ktorý si omotávajú okolo hlavy do tvaru olivy. Zvyčajne je tento šál čiernej farby. V tomto štýle sa všeobecne preferuje nosenie tmavších farieb, ako tmavo modrá a čierna.

Obr. 10 Jednoduchší tradičný odev štýlu Huishui

Obr. 11 Žena oblečená v odev štýlu Huishui

⁴³ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 112

⁴⁴ CORRIGAN, Gina. 2001: 35-36

Štýl Maguan

Tento štýl je populárny vo viacerých oblastiach, avšak najvýraznejšie odevy sú v provincii *Yunnan*, presnejšie v okolí okresov *Maguan* 马关 a *Pingbian* 屏边. Okrem tejto oblasti sa tento štýl vyskytuje v provincii *Sichuan* a *Guizhou*.

Ženy nosia krátku blúzku a vyšivanú sukňu, ktorá je zdobená opaskom a často zásterou. Zaujímavou časťou odevu sú gamaše, ktoré sú celé vyrobené z vyšivanej látky a pestrofarebnými farbami. Odev na sviatky je ešte bohatšie zdobený výšivkami ako každodenný odev.⁴⁵ Výšivky majú v tejto oblasti unikátny štýl a dlhú históriu. Taktiež iné minority žijúce v tejto oblasti sú preslávené svojimi výšivkami.⁴⁶ Na hlave nosí väčšina žien dlhú čiernu šatku, ktorá je niekedy až 15 metrov dlhá. Túto šatku si ovinú okolo hlavy do guľatého tvaru. Zvyčajne je čiernej farby, v niektorých oblastiach preferujú bielu šatku. Šperkmi sa nezdobia bohato, obyčajne nosia náušnice a náramky. Muži majú odev ako národnosť Han, v niektorých oblastiach preferujú dlhú róbu namiesto nohavíc a košele.⁴⁷

Obr.12 Tradičný odev z oblasti Maguan

⁴⁵ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 192

⁴⁶ **Yunnan Wenshan embroidery:** http://chinavine.org/public_blog_posts/yunnan-wenshan-embroidery

⁴⁷ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 192

3. Šperky národnosti Miao

Strieborné šperky sú najobľúbenejšími doplnkami menšiny Miao. Tieto šperky ozdobujú ženy a takisto aj mužov, ale tí ich nosia menej. Existuje mnoho typov šperkov, od šperkov hlavy, hrude, pliec, rúk až po šperky, ktoré zdobia nohy a odevy. Šperky spolu dokonale ladia a dotvárajú celkový dekoratívny efekt. Ženy však pri niektorých ceremonióch nosia až niekoľko kíl striebra a tak sa niekedy striebro zamenilo za hliník, ktorý nie je príliš ťažký. V niektorých oblastiach ak majú ženy na sebe kompletný odev so šperkami, môže to spolu vážiť od šesť do pätnásť kilogramov, čo je pre nich veľkou záťažou. Spolu môžu mať na sebe až päťdesiat rôznych štýlov a druhov šperkov. Strieborné šperky majú ochraňovať pred démonmi a zlými duchmi, majú priniesť mier a šťastie a taktiež symbolizujú svetlo a krásu. Najznámejšie sú šperky z oblasti *Leishan* 雷山, *Kaili* 凱里 a *Taijiang* 台江 v provincii *Guizhou*. Medzi najznámejšie oblasti, v ktorých sa striebro kvalitne spracúva patrí okolie vidieku *Xijiang* 西江.⁴⁸

Výrobná technológia strieborných šperkov má dlhú históriu a prešla dlhým vývojom. Dnešné šperky sú dôkazom dlhej histórie formovania a vytvárania týchto šperkov a zdokonaľovania ich výroby. Šperky sú vyrábané ručne a celkový proces výroby zahŕňa tridsať častí procesu, ktoré zahŕňajú napríklad odlievanie, fúkanie, leštenie, kovanie, gravírovanie a podobne. Dajú sa rozdeliť do dvoch väčších skupín, podľa toho, či sú dôkladne a jemne spracované alebo majú len menšiu úpravu povrchu a nie sú úplne vypracované na šperky jemne vypracované a na šperky nevypracované. Do oboch kategórií spadajú ozdoby všetkých častí tela a odev, záviselo od danej oblasti a od remeselníka aký typ spracovania si vybral. Klasifikácie šperkov sú však relatívnym pojmom, pretože do dnes nie je presná klasifikácia šperkov menšiny Miao. Klasifikácií existuje viac, podľa rôznych charakteristík a nie vždy sa zhodujú. Inšpiráciu k výrobe šperkov hľadali remeselníci vo výšivkách a látkach zdobených batikovou metódou a vniesli takto do zdobenia nové motívy.⁴⁹ O striebro sa tiež príkladne starajú, čistia ho napríklad medenými kefkami, aby si zachovalo svoj lesk a farbu. V súčasnosti menšina

---

⁴⁸ ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 64

⁴⁹ YANG, Zhengquan. 2007: 42

Miao aj naďalej udržuje výrobu šperkov, ktoré predávajú či už na trhoch, ktoré navštevujú turisti, alebo aj na internete, kde sú niektoré šperky dostupné aj v zahraničí.⁵⁰

3.1 Rozdelenie šperkov

Šperky menšiny Miao nie sú rovnako zdobené, líšia sa podľa oblasti bydliska danej skupiny Miao. Preto je veľmi ťažko tieto šperky roztriediť a klasifikovať do skupín, aj keď sa mnohé štúdie a výskumy o to snažia. Napriek tomu ich najjednoduchšie môžeme rozdeliť podľa toho, ktorú časť tela dekorujú.

3.1.1 Šperky zdobiace hlavu

K týmto šperkom patria ženské šperky: čiapky, korunky, čepce, čelenky, vlásenky, hrebene, sieťky na vlasy, náušnice a pokrývky hlavy- šatky zdobené striebrom, ktoré nosia aj chlapci. K vytvoreniu týchto šperkov je nutné mať veľkú zručnosť, pretože najčastejšie sú vyzdobované malými kvetmi a ozdôbkami, ktoré sú náročné na výrobu. Najväčšie množstvo šperkov na hlavu nosia Miao z oblasti *Qiandongnan* 黔东南 a *Xiangxi* 湘西, kde sú šperky aj najviac rôznorodé. V ostatných oblastiach sú tieto šperky o niečo jednoduchšie. Jednou z najdôležitejších ozdôb na hlavu sú rohy, ktoré pripomínajú roky dobytky. Tieto rohy zdobia čiapky v oblastiach v okolí *Xijiang* 西江 *Shidong* 施洞 a *Danjiang* 丹江.⁵¹ V *Xijiangu* majú tieto rohy podobu rohov vodného byvola a dajú sa označiť za reprezentatívny a najviac výrazný šperk tejto oblasti. Ich výška je okolo jedného metra a šírka okolo osemdesiat centimetrov. V tejto oblasti najčastejším motívom je drak alebo jeden pár drakov, ktorý drží v ústach perlu. Ďalším častým motívom je fénix a pár vtákov.⁵² V *Shidongu* a *Danjiangu* sú motívmi drak, fénix, motýle a vtáci. V okolí oblastí *Huangping* 黄平, *Geyi* 革一 a *Leishan* 雷山 sa najčastejšie na hlavách nosia šatky ozdobené striebrom. Motívmi sú fénix, vážka

---

⁵⁰ WAN, Zhixian. 2010:3

⁵¹ WAN, Zhixian. 2010: 3

⁵² YANG, Zhengquan. 2007: 43

a motýle. Tieto čepce a čiapky patria k najvzácnejším šperkov menšiny Miao, pre ich spracovanie a výsledný dekoratívny efekt. Čelenky sú tiež častým doplnkom, aj keď sa na prvý pohľad na čelenky nepodobajú, pretože sú bohato ozdobené a pripomínajú čepce. K týmto čelenkám ako aj k čepcom si ženy často češú drdol, do ktorého si pripínajú ozdobné vlásenky a sponky rôznych motívov. Chlapčenské čiapky obsahujú strieborné doplnky, ktoré najčastejšie zobrazujú tzv. Osem nesmrteľných, ktorých magická sila môže byť prenesená na tieto šperky a ochraňovať pred zlými duchmi.⁵³

Obr. 13 Ozdoby hlavy s výraznou korunou a rohami

---

⁵³ WAN, Zhixian. 2010: 4

K najbežnejším vlasovým ozdobám patria vlásenky a hrebene. Vlásenky majú veľa druhov, od tvaroch kužeľovitých až k tvarom plochým a visiacim z vlasov. Motívami, ktoré sú na vlásenkách a hrebeňoch najčastejšie sú: kvety, vtáci, motýle, ryby, draci a iné zvieracie a rastlinné zobrazenia. Tieto ozdoby sa používajú aj na bežné nosenie, sú však menej výrazné a vyzdobené ako tie, ktoré sa nosia pri rôznych sviatkoch. Taktiež sú elegantné a jednoduché.⁵⁴ Zaujímavým motívom na týchto ozdobách je zobrazenie myši v okolí *Shidongu*, ktoré ma nositeľovi priniesť šťastie a má ho chrániť pre nepredvídateľnými udalosťami. Šperky, ktoré zdobia vlasy majú niektoré prvky prebraté z iných národnostných menšín. Napríklad v *Rongjiang* 榕江 žije menšina Miao v súlade s menšinou Dong. Táto podmienka ovplyvnila obidve menšiny tým, že prebrali niektoré motívy od druhej. V tejto oblasti má menšina Miao podobné vlasové šperky ako menšina Dong.⁵⁵

K jedným z najdôležitejším a základným šperkom patria náušnice. Poväčšine zdobia ženy, v menšine Miao ich nosí iba malá menšina mužov. Náušnice takisto ako aj iné šperky majú veľa druhov a tvarov. Medzi najobľúbenejšie a najviac nosené patria visiace náušnice v tvare ihly, lampiónov, kruhové náušnice rôznych veľkostí, náušnice s motívom priadky morušovej, lístkov a iné. V oblastiach *Shidong* a *Taijiang* je nosenie náušnice odlišné od ostatných oblasti a veľmi zaujímavé tým, že ženy od útleho veku nosia v ušiach tzv. tunely. Do ušných dierok si dávajú najprv rôzne drevené kolíky, ktoré im ušnú dierku rozšíria, neskôr si tam vkladajú náušnice väčších rozmerov alebo viac náušnic naraz. Ušné dierky si takto rozťahujú do rôznych rozmerov, najväčšie rozťahnutie dosahuje približne až štyri centimetre.⁵⁶

Obr. 14 Žena so striebornými šperkmi národnosti Miao

⁵⁴ Interact China. Miao Hmong Silver Jewelry Showcase: <http://interactchina.wordpress.com/2010/10/27/miao-hmong-silver-jewelry-showcase/>

⁵⁵ WAN, Zhixian. 2010: 11- 27

⁵⁶ WAN, Zhixian. 2010: 11- 22

3.1.2 Šperky krku a hrude

Tieto šperky sa nosia takmer v každej oblasti obývanej menšinou Miao. Nosia ich ženy aj muži, ale pre ženy majú väčší význam a najčastejšie sú to náhrdelníky rôznych tvarov ako napríklad: náhrdelníky s dutinami, s kosoštvorcovými ozdobami, s ozdobami napodobňujúcimi rohy oviec, klasické náhrdelníky guľatého tvaru a plochého tvaru.⁵⁷ K šperkom noseným na hrudi patria reťaze rôznych dĺžok, plátky striebra štvorcového tvaru s ozdobami, či ozdoby kvetinového tvaru. Malé náhrdelníky sa nosia oveľa zriedkavejšie ako veľké náhrdelníky. Tieto šperky sa často nosia aj ako doplnky na ozdobenie chrbta. Najmenej sa nosia náhrdelníky tri, najviac trinásť.⁵⁸

Obr. 15 Jeden z typov náhrdelníkov menšiny Miao

---

⁵⁷ WAN, Zhixian. 2010: 5

⁵⁸ **Interact China. Miao Hmong Silver Jewelry Showcase:**
<http://interactchina.wordpress.com/2010/10/27/miao-hmong-silver-jewelry-showcase/>

Náhrdelníky, reťaze a iné ozdoby bývajú kompletne liate zo striebra, alebo majú dutiny a vo vnútri sú duté. Tie, ktoré sú kompletne liate striebrom majú veľkú váhu a tak nie sú veľmi pohodlné na nosenie. Jeden z najťažších náhrdelníkov má až štyri kilogramy. Najčastejšími motívami sú draci, fénixy, pár rýb, byvoly, myši, kvety, zvončeky a podobne.⁵⁹

3.1.3 Šperky rúk a nôh.

Avšak k viac bežným a noseným patria šperky na ruky. K týmto šperkom patria náramky a prstene. Náramky nosia ako ženy tak aj muži. Spravidla nosia viac kusov náramkov, rôznej šírky. Náramok je takisto významným šperkom pre šamanov, ktorí ho nosili pri významných ceremoniáloch. Takýchto náramkov mali viacero a každý slúžil k inému ceremoniálu. Prstene nosia Miao po viacero na prste, príklad v okolí mesta *Guiyang* 贵阳 ich nosia spravidla osem alebo štyri na ruke, ale nenosia ich na veľkom prste. Šperky na nohy nie sú príliš rozšírené ale v *Liping* 黎平 nosia na nohách prstene v kombinácií s hodvábom. Motívami sú rôzni draci, kraby, ryby, ulity slimákov, modlivky, fénixy, stonožky, kvety a podobne.⁶⁰

Obr. 16 Strieborné náramky menšiny Miao

⁵⁹ WAN, Zhixian. 2010: 5

⁶⁰ WAN, Zhixian. 2010: 5, 45

3.1.4 Šperky zdobiace odevy

Tieto odevy so šperkmi majú veľkú hodnotu a preto sa zvyčajne nosia len na sviatky a ceremoniály. Ide o šperky akými sú pracky, spony, opasky, reťaze ovešané na oblečení, šperky v tvare peniažtekov, kvetín, zvončekov pripevnených na odevoch, kúsky striebra v okrúhlom alebo nejakom geometrickom tvare, pripevnené na pleciah, chrbte alebo špeciálne vyrobené vesty celé pokryté striebrom. Najvýraznejšie zdobené odevy majú Miao z oblasti *Qiandongnan* 黔东南. Tieto odevy pripomínajú uniformy, ktoré v dávnych časoch nosili strážcovia palácov alebo bojovníci. Sú totiž veľmi bohato ozdobené striebornými šperkmi.⁶¹

Výroba opaskov má v menšine Miao dlhú históriu. Podľa legendy, pred niekoľko tisíc rokmi, keď Miao obývali istú oblasť hôr, v ktorej sa báli útokov hadov, mladé dievča, ktoré si myslelo, že had nezaútočí na druhého hada, začalo nosiť farebný kus látky, dlhý a tenký ako had okolo svojich bokov a takto začali Miao nosiť opasky. Táto legenda putovala z generácie na generáciu do dnes. Neskôr sa začali opasky zdobiť striebrom alebo sa celé vyrábali ako ozdoby zo striebra.⁶²

Obr. 17 Odev so zadného pohľadu, ozdobené striebrom

⁶¹ YANG, Zhengquan. 2007: 42

⁶² ZHU, Guanya, WANG, Rongda. 1985: 31

Zaujímavým doplnkom je strieborný obal na cigarety. Tieto obaly sa pripevňujú nitkou k šatám, majú ozdobné ornamenty a zvyčajne na konci majú zavesené strieborné pazúriky. Ďalším zaujímavým doplnkom sú amulety, ktoré majú chrániť pred zlými duchmi. Amulety majú podobu rôznych strieborných guľôčok, štvorčekov a kosoštvorcov, zavesených na nitkách, ktoré sa obyčajne pripevňujú k sukni alebo k nohaviciam.⁶³

Obr. 18 Strieborný obal na cigarety

Obr. 19 Amulety pripevnené na odeve

---

⁶³ WAN, Zhixian. 2010: 64- 65

3.2 Legendy a piesne o šperkoch

Neexistuje žiadny presný záznam o tom, kedy začala menšina Miao spracúvať striebro a vyrábať z neho šperky, ale z legiend je známe, že majú dlhú tradíciu. Z generácie na generáciu sa ústne šírili piesne a mnohé z nich opisujú šperky. Medzi tri najznámejšie tradične- folklórne piesne patria tieto tri: *Yun jin yun yin* 运金运银 (Používať zlato a striebro), *Da zhu cheng tian* 打柱撑天 (Postaviť pilier podopierajúci nebo) a *Zhu ri zao yue* 铸日造月 (Odliatok slnka a mesiaca).

Strieborné šperky sa spomínajú aj vo svadobných piesňach. Pieseň *Huan jia ge* 换嫁歌 (Pieseň nevesty), obsahuje slová: vložím si do hlavy pierko zo zlatého bažanta, sukňou si zahalím telo, na hrud' si dám oslnivý strieborný náhrdelník. Táto pieseň svedčí o tom, že strieborné šperky boli dôležitým artiklom pri obradoch akým je napríklad svadobný obrad.

V komunite Miao sa legendy takisto šírili ústne. Existuje aj legenda, ktorá hovorí o vzniku používania striebra ako ozdoby na telo. Je to legenda o mužovi s menom *Ba Gao* 巴高, ktorý pochádzal z menšiny Miao a v jeho dedine ho považovali za veľmi múdreho. Legenda hovorí o tom, že mal striebornú palicu, ktorú si chcel skrátit'. Keď ju skrátil, zostali mu kúsky striebra, ktoré si ohol do kruhu a zavesil si ich na ruku. Toto sú podľa legendy počiatky nosenia strieborných šperkov.⁶⁴

---

⁶⁴ WAN, Zhixian. 2010: 2

4. Odevy a šperky sviatkov

4.1 Sviatok dračích lodí

Legenda k tomu festivalu, ktorá popisuje jeho počiatok, hovorí o zlom drakovi, ktorý hubil ľudí v okolí *Taijiang*, ničil aj ich príbytky a prinášal nešťastie. Jedného dňa drak uniesol a chcel zjesť chlapca, ktorý bol národnosťou Miao. Keď sa o tom dopyčul jeho otec, zmocnil sa ho smútok a rozhorčenie. Vkradol sa do drakovho paláca a keď drak hlboko spal, tak ho zabil a zapálil celý palác. Keď bol drak mŕtvy, nastala tma a prestal padať dážď, krajinu zasiahlo sucho. Ľudia nevedeli, čo majú robiť a boli zúfali. Drak sa však niekomu zjavil v sne a povedal, aby ľudia imitovali draka pri stavbe lodí a každý rok s tými to loďami pádlovali po rieke, tak im bude požehnané, budú ochraňovaní a priaznivé počasie sa vráti späť.

Obr. 20 Muži pádlujúci na dračej lodi počas festivalu

Podľa toho Miao vystavali lode s vytesanou hlavou draka a priaznivé počasie sa naozaj vrátilo. Po tomto v oblastiach *Taijiang* a *Shidong*, Miao každý rok opakujú túto slávnosť, ktorá sa oslavuje do dnes, pod názvom Festival dračích lodí. Drakom boli

inšpirované aj šperky k týmto oslavám. Ženy nosia na hlavách vlásenky a korunu s motívmi draka ako symbol šťastia.⁶⁵

Tento festival sa oslavuje 24. až 27. deň piateho lunárneho kalendára. Dračie lode majú 20 metrov a na každej lodi je 38 mužov, ktorí pádlujú po rieke. V prednej časti lodi je farebne vyfarbená hlava draka, ozdobená červenými látkami. Každoročne sa pri tejto príležitosti konajú preteky týchto lodí na počesť statočného muža, ktorý zachránil ľudí od draka.⁶⁶ Muži, ktorí sú na lodi majú oblečené modré nohavice, ktoré majú ozdobené strieborným opaskom. Hornú časť odevu tvorí kabát čiernej farby, niekedy je doplnený vestou bez rukávov červenej farby. Na hlave majú slamené alebo bambusové klobúky. Deti majú taktiež slávnostný kostým, ktorý je elegantný a zdobený striebrom. Ženy majú tradičný festivalový odev, ktorý pozostáva zo sukne, kabáta, ktoré sú zdobené striebrom a zo tiež pozostáva zo strieborných doplnkov, ktorými sú koruna a iné šperky hlavy s motívom draka, náhrdelníky, náramky a prstene.⁶⁷

4.2 Sviatok sestier

Tento sviatok (姊妹节 *Zimei jie*) sa oslavuje v strede tretieho mesiaca lunárneho kalendára. Trvá tri dni a tri noci, počas ktorých sa tancuje a spieva. Dievčatá si počas tohto sviatku majú nájsť svojho ideálneho partnera, ktorému dajú zafarbenú ryžu, zabalenú do listu, aby si mohli určiť deň, kedy si privedie chlap nevestu domov. Počas toho, keď dievčatá rozdávať ryžu a ostatní jedia, rodiny dievčat pripravujú slávnostný odev, ktorý si dievčatá obliekajú pri brehu rieky.⁶⁸ Tento odev pozostáva zo sukne a z vyšívaného kabáta, ktorý je veľmi bohato zdobený striebornými šperkami. Najčastejšími motívmi na odevoch sú motýle, modlivky a kvety, motívmi šperkov sú kvety, vtáci, hmyz a ryby. Keď sa dievčatá oblečú do slávnostného odevu, zapletú si

---

⁶⁵ WAN, Zhixian. 2010: 24

⁶⁶ **China info online:**
http://www.chinainfoonline.com/Chinese_Festivals/Miao_Dragon_Boat_Festival.htm

⁶⁷ ZHANG, Lin. 2010: 38-41

⁶⁸ YANG, Zhengquan. 2007: 60

vlasly do drdola a na hlavu si nasadia obrovskú striebornú čiapku alebo korunu, na ktorej vrchole je strieborný fénix alebo strieborné rohy.

Potom sa ozdobia náušnicami, veľkým počtom náhrdelníkov a reťazí, ktoré im až zakrývajú sánku a ešte sa ozdobia náramkami a prsteňmi. Na svojom odeve nosia takisto pripevnený väčší počet strieborných zvončekov a v ruke nosia farebnú vreckovku.⁶⁹ Po tom, čo sa oblečú a ozdobia šperkmi, nasledujú tance a spevy. Celkový efekt slávnostného odevu je veľmi príjemný a oku lahodiaci, avšak pre dievčatá to je niekedy veľká záťaž, pre veľkú váhu strieborných šperkov. Ceremoniál spevov a tancov je tiež veľmi príjemný na počutie a na pohľad zaujímavý pre tance a hudbu, ktorá ich sprevádza.⁷⁰

Obr. 21 Dievčatá v tradičnom odeve a ozdobené tradičnými šperkmi v deň Sviatku sestier

---

⁶⁹ ZHANG, Lin. 2010: 28- 29

⁷⁰ Marla Mallett: Some Miao Folklore 2: <http://www.marlamallett.com/miaofolklore-2.htm>

4.3 Maoren jie

Tento sviatok (茅人节 *Maoren jie*) sa slávi v oblastiach, kde Miao ženy nosia krátke sukne. Oslavuje sa v rozmedzí tretieho a štvrtého mesiaca lunárneho kalendára. V tento sviatok mladí muži a mladé ženy vylezú na najvyšší vrchol hory v oblasti, kde sa ich dedina nachádza a postavia tam strašiaka z trávy. Potom spievajú a tancujú a majú možnosť slobodnej voľby si nájsť svojho partnera. Tento deň sa niekedy aj nazýva dňom sv. Valentína menšiny Miao. Ženský odev tohto sviatku tvorí čierny kabát, ktorý má rozšírené rukávy, ktoré sú na konci modrej farby. Na hlave nosia čiapku, ktorá má vysoký vrchol do trojuholníkového tvaru a táto čiapka je previazaná farebnou vyšivanou stuhou. Sukňa je plisovaná a krátka, kvôli tomu sa nosia viaceré vrstvy sukien, obyčajne je to desať vrstiev, najviac je to až dvadsať vrstiev. Na sukni majú vyšivajú zásteru, ktorá siaha po členky. Tento kostým sa nedoplňuje veľkým množstvom šperkov. Ženy sa ozdobujú kruhovými náušnicami, náramkami a na krku nosia niekoľko strieborných reťazí. Muži majú na sebe čierny odev, pozostávajúci z košele a nohavíc, niekedy doplnený opaskom a na hlave majú čierny turban.

Keďže sa tento sviatok oslavuje na horách, v minulosti sa pred nepriaznivými podmienkami chránili kôrou stromov, ktorú nosili namiesto čiapky.⁷¹

Obr. 22 Ženy počas festivalu *Maoren Jie*

⁷¹ ZHANG, Lin. 2010: 44- 46

4.4 Sviatok uctievania predkov

Tento sviatok (二月二敬桥节 *Er yue er jing qiao jie*) sa koná druhý deň druhého mesiaca lunárneho kalendára. Aj keď ide o sviatok kedy sa uctieva predkovia, niekedy sa tento sviatok označuje aj ako sviatok detí, pre ktoré je prosené šťastie a nádej od predkov. Pre predkov sa obetuje na mostoch alebo pri mostoch, kde sa po obete koná hostina, ktorú tvorí mäso, ryby, vajička, ryža a alkohol. Deti majú na sebe slávnostný odev, a na hrud' im dospelý zavesia sieťku s farebnými vajičkami. Ženy a muži majú odev jednoduchší, pozostáva z čiernej farby, ženy majú na hlave ako doplnok kvetinu v drdole alebo čiapku. Šperky majú zvyčajne len na krku, a to náhrdelník alebo striebornú dlhú retiazku.⁷²

Obr. 23 Ženy počas festivalu uctievania predkov

---

⁷² ZHANG, Lin. 2010: 24

4.5 Oslavy Nového roku

Oslavy Nového roku(春节 *Chun jie*) sú najvýznamnejším sviatkom menšiny Miao. Dodnes sa veľké oslavy konajú v okolí oblasti *Leishan*. Festival Nového roku začína pre Miao desiateho mesiaca lunárneho kalendára. Počas dní festivalu prebiehajú veľké hostiny, ľudia z dedín sa spolu zabávajú tancami, spevmi a hraním na hudobných nástrojoch. Významnou súčasťou osláv sú tradičné kostýmy.⁷³ Miao si v tento čas obliekajú svoje najlepšie a najbohatšie kostýmy. Záleží od danej oblasti aký presne kostým majú, pretože sa v rôznych oblastiach líši, ale obvyčajne ženský odev tvorí blúzka alebo vesta, ktorá je bohato zdobená výšivkami na lemoch a v prednej a zadnej časti zdobená striebrom, ďalšou časťou je sukňa, ktorá je vyšívaná. Najvýraznejšiu časť kostýmu tvoria strieborné šperky. Zo šperkov sú najvýraznejšie ozdoby hlavy, ktorú tvorí bohato zdobená koruna s veľkými rohmi. Takisto sa zobia náhrdelníkmi a náramkami.⁷⁴

---

⁷³ China highlights: <http://www.chinahighlights.com/festivals/the-miao-new-year-festival.htm>

⁷⁴ ZHANG, Lin. 2010: 17

ZÁVER

Cieľom mojej práce bolo všeobecné zoznámenie s odevmi a šperkmi národnosti Miao. História tejto menšiny je spätá s bojmi o identitu, utláčaním a ovládaním inou národnosťou, či s viacerými presídľovaniami do nehostinných častí krajiny. Aj napriek týmto podmienkam sa za celé tie roky snažili udržiavať svoju kultúru a tradície. V nehostinných horských oblastiach, či v menších oblastiach v okolí riek, sa naučili obrábať striebro a produkovať veľa druhov látok, z ktorých vyrábali svoje tradičné odevy a šperky. Aj vďaka týmto snahám boli ďalšie generácie nabádané k dodržiavaniu ich kultúry a zvykov, či k oslavám tradičných sviatkov.

V dnešnej dobe sa v niektorých odľahlejších oblastiach tieto tradície a zvyky stále dodržiavajú. Vo veľkých mestách sú výšivky a tvorba odevov nahradené strojovou výrobou, a nosenie tradičných odevov je nahradené modernejšími odevmi. Veľa mladých ľudí, ktorí patria k menšine Miao a žijú v mestách, nosí svoje tradičné odevy len doma. Napriek tomu sa niektoré dediny, vďaka svojim pretrvávajúcim tradíciám a oslavám v čase sviatkov, tešia záujmu turistov a návštevnosti. V týchto oblastiach sa tradície dodržiavajú viac ako v mestách a v oblastiach bez turistov sa tradičné odevy a šperky nosia bežne doteraz. Dúfam, že v budúcnosti sa nielen menšina Miao, ale aj iné menšiny dostanú do väčšieho povedomia a záujmu ľudí nie len v Číne, ale aj v zahraničí. Čína by mala umožniť lepšie podmienky a podporiť rozvoj svojej vlastnej kultúry, ktorej bohatstvo sa napríklad v podobe odevov a šperkov uchováva dodnes.

RESUMÉ

In my bachelor thesis I chose topic of Clothes and jewels of Miao minority. Their clothes and jewels are unique and nowadays in Slovakia and Czech Republic does not exist anything, what describes this topic. The main purpose of my work is to describe and map Miao minority clothes and jewels.

In the first part of my thesis, I represented Miao history, language, belief and traditions. In the second part I described their traditional costumes and ornaments. In the third part, I described silver jewels and how Miao women are adorned by them. And in the last part I chose some traditional festivals of Miao and I described their custom, clothes and jewels. Moreover I translated few legends about jewels, festivals and ornaments.

Zoznam prameňov a literatúry

KNIŽNÉ TITULY A ČASOPISY

CHA, Ya Po. *An Introduction to Hmong Culture*. 1. vyd. McFarland, 2010. 215 s. ISBN: 978-0786449514

CORRIGAN, Gina. *Miao Textiles from China*. 1.vyd. London: The British Museum Press, 2001. 88 s. ISBN: 978-0714127422

HEROLDOVÁ, Helena. *Čínská výšivka*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 112 s. ISBN: 978-8024726359

HEROLDOVÁ, Helena. *Čína- Země hedvábí*. Praha: NLN, s.r.o., Nakladatelství lidové noviny, 2010. 256 s. ISBN: 978-8074220289

MILLETT, Sandra. *The Hmong of Southeast Asia (First Peoples)*. 1. vyd. Minneapolis, USA: Lerner Publications, 2001. 48 s. ISBN: 978-0822548522

TAPP, Nicholas; LEE, Gary Yia. *Culture and Customs of the Hmong (Culture and Customs of Asia)*. 1. vyd. Santa Barbara, California, USA: Greenwood, 2010. 241 s. ISBN: 978-0313345265

ZANG, Yingchun. *Chinese Minority Costumes*. 1. vyd. Beijing: China Intercontinental Press, 2004. 218 s. ISBN: 978-7508503790

ZHU, Guanya; WANG, Rongda. *Clothing and Ornaments of China's Miao People*. 1. Vyd. Beijing: Nationality Press, 1985. 212 s. ISBN: 978-0835116893

戴华. 苗族 (中华民族大家庭知识读本). 第 1 版. 北京: 疆美术摄影出版社, 2010. 166 s. ISBN:978-7546903156

(DAI, Hua. Miao zu Zhonghua minzu dajiating zhishi duben. Di 1 she. Beijing: Xinjiang meishu sheying chubanshe)

杨正权. 黔东南非物质文化遗产集锦. 第 1 版. 贵阳: 贵州民族出版社, 2007. 88 s.

ISBN: 978- 7541214622

(YANG, Zhequan. Qiandongnan fei wuzhi wenhua yichan jijin. Di 1 ban. Guiyang: Guizhou minzu chubanshe)

张林. 中国贵州黔东南少数民族节庆与服饰. 第 1 版. 贵阳: 贵州人民出版社, 2010.

94 s. ISBN: 978- 7221089557

(ZHANG, Lin. Zhongguo Guizhou Qiandongnan shaoshu minzu jieqing yu fushi. Di 1 ban. Guiyang: Guizhou renmin chubanshe)

宛志贤. 苗族银饰. 第 2 版. 贵阳: 贵州民族出版社, 2010. 69 s. ISBN: 978-

7541217708

(WAN, Zhixian. Miaozu yinbu. Di 2 ban. Guiyang: Guizhou minzu chubanshe)

陈德祥. 中国艺术家 (Culture&Art of China). 北京: 中国文联出版社, 2009/12. 130 s.

ISSN: 1006- 3978

(CHEN, Dexiang. Zhongguo wenyijia. Beijing: Zhongguo wen-lian chubanshe)

INTERNETOVÉ ZDROJE

Berg fashion library. **Miao national minority**

<<http://www.bergfashionlibrary.com/staticfiles/Encyclopedia/Miao-National-Minority-Fashion-Dress.pdf>> (dátum neuvedený)

Britannica Academic Edition. **Batik.**

<<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/56015/batik>> (2012)

Chinavine.com. **Yunnan Wenshan embroidery.**

<http://chinavine.org/public_blog_posts/yunnan-wenshan-embroidery/>(14. 3. 2012)

China highlights.com. **The Miao New Year Festival.**

<<http://www.chinahighlights.com/festivals/the-miao-new-year-festival.htm>> (dátum neuvedený)

Chinainfoonline.com **Miao Dragon Boat Festival.**

<http://www.chinainfoonline.com/Chinese_Festivals/Miao_Dragon_Boat_Festival.htm

> (dátum neuvedený)

Interactchina.wordpress.com. **Miao Hmong Silver Jewelry Showcase**

< <http://interactchina.wordpress.com/2010/10/27/miao-hmong-silver-jewelry-showcase/>> (27. 10. 2010)

MALLET, Marla. **Some Miao Folklore 1.**

<<http://www.marlamallett.com/miaofolklore.htm>> (dátum neuvedený)

MALLET, Marla. **Some Miao Folklore 2.**

<<http://www.marlamallett.com/miaofolklore-2.htm>> (dátum neuvedený)

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. **The Miao ethnic minority.**

<<http://www.fmprc.gov.cn/eng/ljzg/3584/t17902.htm>> (15. 11. 2000)

Mipang.com. 咪蒙. 云南文山苗族服饰.

<<http://www.mipang.com/blog/298023.d2a.htm>> (25. 7. 2009)

Zoznam obrazových príloh

Obr. 1 Mapa Číny rozdelená na provincie

<http://www.chinakontor.de/l-provinces.htm>

Obr. 2 Ukážka látky zdobenej batikovou metódou s vtáčím a rybím motívom

<http://www.marlamallett.com/miaofolklore.htm>

Obr. 3 Detail výšivky z oblasti okolia mesta *Guiyang* (Štýl *Huaxi*)

ZHU, Guanya; WANG, Rongda. *Clothing and Ornaments of China's Miao People*. 1.

Vyd. Beijing: Nationality Press, 1985. 212 s. ISBN: 978-0835116893. – s: 108

Obr. 4 Detail výšivky s motivom vtákov a kvetín

<http://www.marlamallett.com/miaofolklore.htm>

Obr. 5 Detail výšivky v múzeu národnostných menšín v meste *Kaili*

Osobný archív 11. 5. 2011 *Kaili, Guizhou, ČLR*

Obr. 6 Každodenný tradičný odev ženy v dedine *Xijiang*

Osobný archív 13. 5. 2011 *Xijiang, Guizhou, ČLR*

Obr. 7 Ženy s účesom takzvaných rohov v tradičných odevoch

<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=174&catid=5>

Obr. 8 Kabát z oblasti *Anshun*

CORRIGAN, Gina. *Miao Textiles from China*. 1.vyd. London: The British Museum Press, 2001. 88 s. ISBN: 978-0714127422. – s: 31

Obr. 9 Žena oblečená v tradičnom odeve štýlu Jianglong

ZHU, Guanya; WANG, Rongda. *Clothing and Ornaments of China's Miao People*. 1. Vyd. Beijing: Nationality Press, 1985. 212 s. ISBN: 978-0835116893. – s: 177

Obr. 10 Jednoduchší tradičný odev štýlu Huishui

ZHU, Guanya; WANG, Rongda. *Clothing and Ornaments of China's Miao People*. 1. Vyd. Beijing: Nationality Press, 1985. 212 s. ISBN: 978-0835116893. – s: 114

Obr. 11 Žena oblečená v odeve štýlu Huishui

ZHU, Guanya; WANG, Rongda. *Clothing and Ornaments of China's Miao People*. 1. Vyd. Beijing: Nationality Press, 1985. 212 s. ISBN: 978-0835116893. – s: 116

Obr. 12 Tradičný odev z oblasti Maguan

ZHU, Guanya; WANG, Rongda. *Clothing and Ornaments of China's Miao People*. 1. Vyd. Beijing: Nationality Press, 1985. 212 s. ISBN: 978-0835116893. – s: 193

Obr. 13 Ozdoby hlavy s výraznou korunou a rohami

宛志贤. 苗族银饰. 第 2 版. 贵阳: 贵州民族出版社, 2010. 69 s. ISBN: 978-7541217708. – s: 27

Obr. 14 Žena so striebornými šperkmi národnosti Miao

宛志贤. 苗族银饰. 第 2 版. 贵阳: 贵州民族出版社, 2010. 69 s. ISBN: 978-7541217708. – s: 22

Obr. 15 Jeden z typov náhrdelníkov menšiny Miao

<http://arttattler.com/designartofthenecklace.html>

Obr. 16 Strieborné náramky menšiny Miao

宛志贤. 苗族银饰. 第 2 版. 贵阳: 贵州民族出版社, 2010. 69 s. ISBN: 978-7541217708. – s: 51

Obr. 17 Odev so zadného pohľadu, ozdobené striebrom

<http://www.esgweb.net/Article/Class58/Class90/fushi/200701/11540.htm>

Obr. 18 Strieborný obal na cigarety

宛志贤. 苗族银饰. 第 2 版. 贵阳: 贵州民族出版社, 2010. 69 s. ISBN: 978-7541217708. – s: 64

Obr. 19 Amulety pripevnené na odeve

宛志贤. 苗族银饰. 第 2 版. 贵阳: 贵州民族出版社, 2010. 69 s. ISBN: 978-7541217708. – s: 65

Obr. 20 Muži pádlujúci na dračej lodi počas festivalu

张林. 中国贵州黔东南少数民族节庆与服饰. 第 1 版. 贵阳: 贵州人民出版社, 2010. 94 s. ISBN: 978-7221089557. – s: 42

Obr. 21 Dievčatá v tradičnom odevu a ozdobené tradičnými šperkmi v deň Sviatku sestier

<http://www.chinatourguide.com/blog/?p=83>

Obr. 22 Ženy počas festivalu *Maoren Jie*

张林. 中国贵州黔东南少数民族节庆与服饰. 第 1 版. 贵阳: 贵州人民出版社, 2010. 94 s. ISBN: 978- 7221089557. – s: 46

Obr. 23 Ženy počas festivalu uctievania predkov

张林. 中国贵州黔东南少数民族节庆与服饰. 第 1 版. 贵阳: 贵州人民出版社, 2010. 94 s. ISBN: 978- 7221089557. – s: 27

